

مشاهده دادنامه هیات عمومی

کلاس پرونده:	۰۱۰۱۳۶۰	شماره دادنامه:	۱۴۰۱۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۹۹۸
نوع پرونده:	درخواست ابطال	تاریخ دادنامه:	۱۴۰۱/۰۹/۲۲
شاکی:	آرش عدلو	نتیجه رسیدگی:	رای به ابطال مصوبه
طرف شکایت:	امور حقوقی دولت و هیات وزیران	مرجع صدور رای:	هیات عمومی
دسته بندی:	مالیاتی (۰۸)		
مصوبه ها:	ابطال شرط زمانی مندرج در بند ۵ آیین نامه اجرائی ماده ۱۶۵ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ هیات وزیران ۱۳۶۶/۱۲/۳		

پیام رای:

شرط زمانی مندرج در بند ۵ آیین نامه اجرایی ماده ۱۶۵ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ ابطال شد.

متن دادنامه:

بسم الله الرحمن الرحيم

شماره دادنامه: 140109970905811998

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۱/۰۹/۲۲

شماره پرونده: ۰۱۰۱۳۶۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای آرش عدلو

موضوع شکایت و خواسته: ابطال شرط زمانی مندرج در بند ۵ آیین نامه اجرایی ماده ۱۶۵ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶
گردش کار: شاکی به موجب دادخواست و لایحه تکمیلی ابطال شرط زمانی مندرج در بند ۵ آیین نامه اجرایی ماده ۱۶۵ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

" به استحضار می رساند در دادنامه شماره ۱۳۹۹۶۸۱۸-۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۷۵۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری شرط زمانی سه ماهه برای ارائه مستندات خسارات وارده به مؤدی، ابطال گردیده است، حال آن که در ماده ۵ آیین نامه اجرایی ماده ۱۶۵ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ مقرر شده که چنانچه مؤدی مالیاتی ظرف ۶ ماه مدارک و مستنداتی که اسباب خسارت به وی شده ارائه ندهد، زیان های وارده به او مشمول تحسب مالیات نشده و کل مالیات تعیین شده وصول می گردد. چنانچه این دو آیین نامه مورد تحلیل و قیاس قرار گیرد، مشاهده خواهد شد که هر دو در راستای تحسب زیان های تایید شده مؤدی مالیاتی است که مرجع ذیصلاح در مورد مساعدت به مالیات دهنده بوده است، به همین روی چون در دادنامه موصوف زمان مقرر شده ابطال گردیده از آن مرجع قضایی درخواست ابطال قسمتی از آیین نامه مورد اشاره که زمان را شاخص قرار داده دارم. همان طور که مستحضرید در ماده ۱۶۵ قانون مالیات های مستقیم و اصلاحیه آن اشاره ای به مهلت اعلام یا تحویل مدارک نشده است، ولی متأسفانه در تنظیم آیین نامه اجرایی در ماده ۵ مهلتی شش ماه اضافه گردیده است که این توسعه حکم مقرر در قانون بوده و خارج از حدود اختیارات مرجع صادر کننده آیین نامه می باشد. "

متن مقرر در مورد شکایت به شرح زیر است:

" هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۸/۳/۲۰ بنا به پیشنهاد شماره ۱۳۶۷۸۸۱۶-۳۰۴۰۷۹۲۷۲۳۲۷۷ وزارت امور اقتصادی و دارایی، آیین نامه اجرایی ماده ۱۶۵ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۳/۱۲/۳ را به شرح زیر تصویب نمودند. « آیین نامه اجرایی ماده ۱۶۵ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ موضوع کسر خسارت وارده از درآمد مشمول مالیات بر اثر حوادث و سوانح»

.....

ماده ۵- مؤدی مکلف است ظرف ۶ ماه از تاریخ وقوع حادثه و سانحه درخواست خود را همراه با مدارکی که در اختیار دارد به حوزه مالیاتی محل وقوع حادثه تسلیم نماید. حوزه مالیاتی مکلف است ظرف یک ماه درخواست مؤدی و مدارک ارائه شده را به کمیسیون های مذکور در مادتهای ۳ و ۴ مذکور حسب مورد ارسال دارد و کمیسیون های یاد شده حداکثر ظرف ۶ ماه با بررسی اسناد و مدارک ارائه شده و اطلاعات مکتسبه میزان خسارت وارده را تعیین و اعلام نمایند."

علی رغم ابلاغ دادخواست و ضمائ آن به معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری، تا زمان رسیدگی به پرونده در جلسه هیأت عمومی، پاسخی از طرف آن مرجع واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۲ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

براساس ماده ۱۶۵ قانون مالیاتهای مستقیم (اصلاحی مصوب ۱۳۷۱/۲/۷) : «در مواردی که بر اثر حوادث و سوانح از قبیل زلزله، سیل، آتش‌سوزی، بروز آفات، خشکسالی و طوفان و اتفاقات غیرمترقبه دیگر به یک منطقه کشور یا به مؤدی یا مؤدیان خاصی خساراتی وارد گردد و خسارت وارده از طریق وزارتخانه‌ها یا مؤسسات دولتی یا شهرداریها یا سازمانهای بیمه و یا مؤسسات عام‌المنفعه جبران نگردد، وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند معادل خسارت وارده از درآمد مشمول مالیات مؤدی در آن سال و سنوات بعد کسر و نسبت به آن دسته از مؤدیان که بیش از پنجاه درصد اموال آنان در اثر حوادث مذکور از بین رفته است و قادر به پرداخت بدهیهای مالیاتی خود نمی‌باشند با تصویب هیأت وزیران تمام یا قسمتی از بدهی مالیاتی آنها را بخشوده یا تقسیط طولانی نماید...» نظر به اینکه بر مبنای ماده ۵ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۶۵ قانون مالیاتهای مستقیم (اصلاحی مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۱۳) مقرر شده است که مؤدی باید ظرف مدت شش ماه پس از وقوع حادثه و سانحه درخواست خود را به همراه مدارک مربوطه به اداره امور مالیاتی تسلیم نماید و این حکم اولاً در قانون پیش‌بینی نشده و وضع آن به منزله محدود کردن حکم کلی مقرر توسط قانونگذار است. ثانیاً حکم به تصویب آیین‌نامه اجرایی توسط هیأت وزیران ناظر به مشخص کردن شیوه انجام امور توسط دستگاههای اجرایی است و ایجاد محدودیت برای اشخاص براساس آیین‌نامه اجرایی آن هم در مواردی که قانونگذار چنین محدودیتی را وضع نکرده است، مبنای قانونی ندارد. ثالثاً تعیین بازه زمانی شش ماهه مذکور با توجه به نامشخص بودن دوره زمانی اقدام وزارتخانه‌ها یا مؤسسات دولتی یا شهرداریها یا سازمانهای بیمه و یا مؤسسات عام‌المنفعه برای جبران خسارات وارده (که ممکن است بیش از شش ماه طول بکشد) می‌تواند عملاً به تضییع حقوق مؤدی منجر شود و لذا حکم مقرر در ماده ۵ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۶۵ قانون مالیاتهای مستقیم (اصلاحی مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۱۳) خارج از حدود اختیار و خلاف قانون است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود./

حکمتعلی مظفری

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری